

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudců Mgr. Bc. Jany Satrapové a Mgr. Ladislava Vaško ve věci

žalobce: **J. G.**, narozený „X“,
bytem „X“,
zastoupený advokátem Mgr. Jaroslavem Topolem,
sídlem Na Zlatnici 301/2, 147 00 Praha 4,

proti
žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor dopravy a silničního hospodářství**,
sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem,
zastoupený advokátem Mgr. Vlastimilem Škodou,
sídlem Řetězová 2, 405 02 Děčín,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2016, č. j. 1923/Ds/2016, JID: 77906/2016/KUUK/Bla,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje, odboru dopravy a silničního hospodářství, ze dne 18. 5. 2016, č. j. 1923/DS/2016, JID: 77906/2016/KUUK/Bla, a rozhodnutí Městského úřadu Bílina, odboru dopravy, ze dne 7. 10. 2015, č. j. MUBI/32197/2015/OD/Čo, **se pro nezákonnost zrušují** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2016, č. j. 1923/DS/2016,

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)

JID: 77906/2016/KUUK/Bla, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Bílina, odboru dopravy, (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 7. 10. 2015, č. j. MUBI/32197/2015/OD/Čo, kterým byla žalobci uložena dle § 60 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, (dále jen „zákon o přestupcích“) pořádková pokuta ve výši 2 000 Kč za to, že se dne 10. 9. 2015 bezdůvodně nedostavil k podání vysvětlení za účelem prověření oznámení o přestupku, který měl spočívat v tom, že dne 9. 6. 2015 a 7. 7. 2015 v obci Bílina řidič automobilu registrační značky „X“ nerespektoval dopravní značku omezující rychlost jízdy.

Žaloba

2. Žalobce namítal, že bylo jeho právem odepřít výpověď před správním orgánem I. stupně, a to i implicitně svým nedostavením se k podání vysvětlení. Trval na tom, že mu nemohla být z tohoto důvodu uložena pořádková pokuta. Uvedl, že dle čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod má každý právo odepřít výpověď, jestliže by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobě blízké. Dle žalobce je možné tuto premisu vztáhnout i na přestupkové řízení. V tomto směru odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08. Uvedl, že dle citovaného nálezu je udělení pořádkové pokuty účastníku řízení, který je obviněn či mu hrozí obvinění, za nedostavení se k ústnímu projednání, nemožné, neboť by takový postup byl v rozporu s garancí práv obsažených v čl. 11 odst. 1 a čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zdůraznil, že nikdo nesmí být nucen k tomu, aby orgánům veřejné moci dodával důkazy proti sobě či činil jakákoliv sebeusvědčující prohlášení. Dále žalobce zdůraznil, že nebyl poučen o možnosti odepřít výpověď dle § 60 odst. 1 zákona o přestupcích.
3. Rovněž namítal, že neexistovaly důvody pro to, aby byl nucen podat vysvětlení a zároveň aby mohl být potrestán za jeho neposkytnutí. Správní orgány nijak nekonkretizovaly, v čem měla spočívat nezbytnost žalobcova vysvětlení. Pokud nebylo podání vysvětlení nezbytné, nemohly jej správní orgány trestat za nedostavení se k podání vysvětlení.
4. Dále žalobce namítal, že pořádková pokuta ve výši 2 000 Kč je nepřiměřeně vysoká a je vysoko nad průměrnou výší pořádkových pokut udělovaných za obdobná jednání.
5. Žalobce také namítal, že prvostupňové rozhodnutí nebylo řádně odůvodněno, neboť z rozhodnutí není zřejmé, jak konkrétně měl žalobce správnímu orgánu I. stupně ztížit další postup v řízení. Správní orgán rovněž dle žalobce neuvedl, jaký negativní důsledek pro řízení měla neúčast žalobce na podání vysvětlení. Žalobce trval na tom, že správní orgán byl povinen tyto skutečnosti v rozhodnutí uvést, neboť pokud tak neučiní, lze pochybovat o účelu uložené pokuty a spekulovat, zda nejde o určitou mstu.
6. Žalobce rovněž namítal, že v předmětné věci neměla být uložena pořádková pokuta, neboť v předmětné věci nebyl vůbec důvod k podávání vysvětlení. Daná věc měla být projednána správními orgány jako správní delikt provozovatele vozidla a postup správních orgánů v takovém případě je upraven v § 125h zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, (dále jen „zákon o silničním provozu“). Správní orgán I. stupně měl dle uvedeného ustanovení doručit provozovateli vozidla výzvu k úhradě určené částky s možností označení osoby, která vozidlo v době spáchání přestupku řídila. Pokud správní orgán osobu řidiče zjistil z jiného zdroje, mělo být vedeno standardní řízení o přestupku.

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

V žádném z uvedených postupů není zákonem předpokládáno podávání vysvětlení ze strany provozovatele vozidla před zahájením řízení. Pokud správní orgán I. stupně předvolal v dané věci žalobce k podání vysvětlení před zasláním výzvy dle § 125h zákona o přestupcích, postupoval nezákonně. Žalovaný dále zdůraznil, že správní orgány nadto následně žádné řízení, a to ani o přestupku, ani o správním deliktu provozovatele vozidla, nezahájily.

Vyjádření žalovaného k žalobě

7. Žalovaný ve svém vyjádření k podané žalobě konstatoval, že žalobce sice správně uvedl, že měl právo výpověď odepřít, ovšem tato skutečnost se nikterak dle žalovaného nedotýká povinnosti žalobce v případě předvolání se ke správnímu orgánu dostavit. Nelze souhlasit s názorem žalobce, že nedostavení lze považovat za implicitní odepření výpovědi. Pokud se totiž předvolaná osoba ke správnímu orgánu bez dalšího nedostaví, správní orgán nemůže předjímat důvody, pro které k tomu došlo. I v případě, že by správní orgány presumovaly důvod nedostavení, nemohly by bez přítomnosti předvolané osoby vyhodnotit důvodnost takového odepření výpovědi. Žalovaný zdůraznil, že v ustanovení § 60 odst. 1 zákona o přestupcích je uvedeno, že každý je povinen podat správním orgánům vysvětlení, při respektování práva na odepření výpovědi. Odepřít ji však lze pouze před správním orgánem.
8. K nálezů Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08, žalovaný uvedl, že tento nálezu se vztahuje k uložení pokuty za odmítnutí podání vysvětlení a v předmětné věci jde o porušení zákonné povinnosti dostavit se za účelem podání vysvětlení. Trval na tom, že žalobce nebyl předvoláním k podání vysvětlení nikterak nucen k sebeobviňování.
9. Žalovaný trval na tom, že námitky žalobce jsou nedůvodné a rozhodnutí správních orgánů vycházela ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu a byla vydána v souladu s platnými právními předpisy.

Jednání soudu

10. Právní zástupce žalobce se i přes řádné předvolání k jednání soudu bez omluvy nedostavil.
11. Právní zástupce žalovaného při jednání soudu odkázal na své písemné vyjádření k žalobě. Zdůraznil, že v daném případě je dle jeho názoru nepochybné, že žalobce porušil svou zákonnou povinnost. Trval na tom, že nelze zákonné ustanovení o povinnosti poskytnout vysvětlení ve věci spáchaného přestupku vykládat tak, že nedostavení se k podání vysvětlení je možné považovat za implicitní odmítnutí výpovědi.

Posouzení věci soudem

12. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ust. § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v ust. § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu ust. § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle ust. § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

13. Z obsahu správního spisu zjistil soud následující skutečnosti. Ve spisu jsou založeny dva výstupy z automatizovaného systému kontroly rychlosti ze dne 8. 6. 2015 a ze dne 7. 7. 2015, na kterých je zachyceno vozidlo s registrační značkou „X“ s uvedením změřené rychlosti překračující povolenou rychlost. Ve spisu je rovněž založena karta vozidla s registrační značkou „X“, ze které vyplývá, že provozovatelem a vlastníkem tohoto vozidla je žalobce. Dále je ve spise založeno předvolání k podání vysvětlení ze dne 25. 8. 2015 č. j. MUBI/32197/2015/OD/Čo, adresované žalobci, ve kterém je uvedeno, že správní orgán I. stupně předvolává žalobce k podání vysvětlení ve věci přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2. a 4. zákona o silničním provozu spočívajícího v porušení ustanovení § 4 písm. c) zákona o silničním provozu, a to na den 10. 9. 2015 v 9:30 hod. V předvolání bylo uvedeno, že dle oznámení Městské policie Bílina a pořízené fotodokumentace se měl dne 8. 6. 2015 v 0:15 hod. v obci Bílina v ulici Bílinská řidič motorového vozidla registrační značky „X“ dopustit přestupku tím, že nerespektoval dopravní značku B20a (nejvyšší dovolená rychlost) a byla mu silničním úsekovým rychloměrem naměřena rychlost 90 km/h v místě, kde je dopravní značkou povolena maximální rychlost 70 km/h. Dále bylo v předvolání uvedeno, že dle oznámení Městské policie Bílina a pořízené fotodokumentace se měl dne 7. 7. 2015 v 1:15 hod. v obci Bílina v ulici Bílinská řidič motorového vozidla s registrační značkou „X“ dopustit přestupku tím, že nerespektoval dopravní značku B20a (nejvyšší dovolená rychlost) a byla mu silničním úsekovým rychloměrem naměřena rychlost 114 km/h v místě, kde je dopravní značkou povolena maximální rychlost 70 km/h. Předvolání bylo žalobci doručeno poštou dne 4. 9. 2015.
14. Následně je ve správním spise založeno prvostupňové rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty žalobci ve výši 2 000 Kč ze dne 7. 10. 2015. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včasné odvolání a o odvolání bylo rozhodnuto žalobou napadeným rozhodnutím.
15. Primárně se soud zabýval otázkou, zda v předmětné věci bylo vůbec možné žalobci pořádkovou pokutu uložit. Z obsahu správního spisu vyplývá, že k podání vysvětlení ve věci výše specifikovaných přestupků byl žalobce předvolán právě z důvodu, že je provozovatelem vozidla s registrační značkou „X“, kterým měly být spáchány výše uvedené přestupky. Mezi účastníky je nesporné, že i přes včasné doručení předvolání k podání vysvětlení se žalobce k podání vysvětlení nedostavil.
16. Otázkou možnosti ukládat v rámci správního trestání pořádkovou pokutu za nedostavení se k podání vysvětlení se zabýval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08, na který odkazoval žalobce již ve svém odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí. V tomto nálezu je mimo jiné uvedeno: „*Správní řízení nemůže být v demokratickém právním státě ovládáno zásadou "součinnosti správních orgánů s účastníky řízení" (kontaktování účastníků řízení ze strany správního orgánu vyloučit nelze, jeho odmítnutí však nelze sankcionovat), neboť žádnou spolupráci v obecném smyslu tohoto slova nelze vynucovat ukládáním sankcí. Svobodný jednotlivec, jako součást občanské společnosti, nemůže být v právním státě partnerem správního orgánu vykonávajícího vrchnostenská oprávnění. Má naopak povinnost se takovým opatřením podrobit, jsou-li vykonávána řádně, tj. nejde-li o exces. Tak také nelze pokutovat osobu, která odmítne podat* Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

správnímu orgánu vysvětlení v případě, kdy je zřejmé, že by jím, byť i jen teoreticky, mohla přispět ke svému postihu za přestupek [k zákazu sebeobviňování viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Marttinen v. Finsko (stížnost č. 19235/03)].... Uložení pořádkového opatření (pořádkové pokuty) jen z důvodu nedostavení se k podání vysvětlení (tj. k podání informací) je v oblasti správního trestání vyloučeno, neboť je zapotřebí přísně respektovat i princip zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování, který plyne z interpretace čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.“ S výše uvedenými závěry se soud plně ztotožňuje a neshledává žádný důvod se od nich odchýlit.

17. V daném případě z předvolání doručeného žalobci jednoznačně vyplývá, že požadované vysvětlení, k jehož podání byl předvolán, se mělo týkat přestupků, které měly být spáchány vozidlem, jehož byl žalobce v rozhodné době provozovatelem a vlastníkem. V případě, že žalobce sám řídil předmětné vozidlo, hrozilo mu stíhání za uvedené přestupky a v případě, že by se neprokázala v rámci přestupkového řízení vina žádné konkrétní osoby, hrozilo žalobci jako provozovateli vozidla uložení sankce za spáchání jiného správního deliktu. Již z obsahu samotného předvolání k podání vysvětlení dle soudu jednoznačně vyplývalo, že by případným podáním vysvětlení mohl žalobce přispět ke svému postihu za přestupek nebo případně za správní delikt provozovatele vozidla. Za této situace pak v souladu se závěry obsaženými ve výše citovaném nálezu Ústavního soudu nepřipadalo v úvahu nejen ukládat pořádkovou pokutu za odmítnutí poskytnutí samotného vysvětlení, ale ani za nedostavení se k podání vysvětlení. Postup správních orgánů v daném případě tedy je nutno považovat za postup v rozporu s principem zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování, který plyne z interpretace čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Proto je uloženou pokutu nutno považovat za nezákonnou ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s.
18. S ohledem na výše uvedený závěr o nezákonnosti rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty žalobci se soud nezabýval dalšími námitkami žalobce pro nadbytečnost.
19. Soud tedy shledal žalobu důvodnou a napadené rozhodnutí žalovaného podle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost zrušil. Zároveň soud podle § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku. Vzhledem ke skutečnosti, že výše uvedenou nezákonností bylo zatíženo již prvostupňové rozhodnutí, zrušil soud v souladu s § 78 odst. 3 s. ř. s. i rozhodnutí Městského úřadu Bílina, odboru dopravy, ze dne 7. 10. 2015, č. j. MUBI/32197/2015/OD/Čo.
20. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalovanému zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení o žalobě v celkové výši 9 800 Kč. Náhrada se skládá ze zaplaceného soudního poplatku 3 000 Kč, z částky 6 200 Kč za dva úkony právní služby právního zástupce žalobce po 3 100 Kč podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů [převzetí a příprava zastoupení – písm. a); podání žaloby – písm. d)], z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta [dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu] a z částky 1 428 Kč odpovídající 21 % DPH z uvedených částek kromě soudního poplatku.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 22. července 2019

Mgr. Václav Trajer, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje G. Z.

(K.ř.č. 1 - rozsudek)